

Publicacions QUINZENAL D LITERATURA: I ART: GIRONA

PERPETUINA

DEL LLIBRE, QU' AVUI SURT, "FLORS DE MARIA"
DE MOSSEN JACINTO VERDAGUER

I

Be n' hi han d' hermoses flors
be n' hi han sobre la terra,
d' una á una 's van marcint,
un vent mortal les asseca.

Lo mateix sol que al matí
ab son bes les esbadella,
al pondres en occident,
colltortes les deixa
per la dalla de la mort
que tantost naixen les sega.

II

Mes hi ha una Flor gentil
la Verge Maria,
poncellá fa dos mil anys,
y es encara en sa florida;
los astres caurán de vells,
y Ella estaré jovenívola.

La terra li diu sa flor,
lo cel sa regina,
y l' home com Deu
li diu Mare mía.

Dotze estrelles que te al front
la coronan de celistía;
te 'l sol per vestit
y la lluna per catifa.

De la Judea ahon nasqué
com lliri entre espines
la transplantá 'l Criador
vora lo Riu de la vida
hon ab sa matexa ma
la rega y cultiva
del jardí del firmament
com Perpetuina.

PROGRÉS I TRADICIÓ

(*Acabament*)

Després de les consideracions de caràcter general que dexàrem apuntades en l'últim nombre, sols ens manca fer la corresponent aplicació per a veure clarament qu'el tradicionalisme de l'Esglesia Catòlica, lluny d'ésser contrari a l'avens, está completament avingut am les lleis del metex.

En la revelació, lo metex que en els sers naturals, s'hi poden considerar dues menes de progrés: essencial i accidental. El primer consistex en el descobriment de nous dogmes; el segón en la major ecplicació dels ja revelats. Per a eczaminar convenientment si la revelació es ó no susceptible de progrés, i en cas afirmatiu, de quina classe de progrés, es fa necessari distingir en la revelació dos grans períodes, que son: el de formació, que abraça tot l'Antic Testament, i el que seguex a la metexa. No hi ha dubte que la revelació, durant el primer període, progressá essencialment augmentant el nombre de les vritats revelades que contenía. Deu Nostre Senyor no ens va pas manifestar aquestes veritats de una sola vegada, ni per medi d'un sol escriptor agiògraf, sinò en el decurs dels segles, quan li semblava més convenient, segons sos inescrutables designis, i valguentse de varis escriptors agiògrafs que visqueren en diferentes èpoques de l'antigor. Pro, a mesura que rodaven els segles, el progrés essencial del dogma anava acostantse a son terme, fins que en la plenitut del temps vingué al mon el llibertador del llinatge humà, Nostre Senyor Jesucrist i diguent la darrera paraula, completá del tot la revelació. Dirigintse un día a n'els Apòstols els hi diu que vagin a predicar per tot el món; i, com si volgués indicar qu'en lo successiu ja no s'ensenyarien nous dogmes ni moral nova, els hi encomana ecpressament qu'ensenyin lo qu'Ell els hi havia manat. Desde allavors la revelació no ha progressat essencialment, es a dir, no s'ha revelat ni un dogma més; i l'Esglesia Catòlica, fidel depositaria de la revelació: qu'ha vist nàxer i desaparèxer com estrelles fugitives les doctrines dels homes, ha permanescut constant en les que li ensenyá

Jesucrist, que al fi eren ensenyansses del metex Deu. ¿Podrém dir, per axò, que l' Esglesia Catòlica sigui oscurantista, enemiga del progrés? Certament que no. Es llei del progrés que un ser, quan está complertament format, no pot progressar essencialment: havent donchs la revelació sigut del tot completada per Nostre Senyor Jesucrist, es evident que en lo successiu no podia tampoc avensar essencialment am la revelació de nous dogmes. D' axò es deduex ben clar que l' estabilitat de l' Esglesia Catòlica en el dogma i en la moral, no sols no s' oposa a n' el progrés sinò qu' està solidament fonamentat en una de les lleis mes principals qu' el regexen.

Precisament l' fermesa del dogma i la moral de la Religió catòlica, qu' ha donat ocasió a n' alguns per dirigir gravíssims atacs contra l' Esglesia Catòlica, a n' els altres els hi ha proporcionat segura base per a fer á favor d' élla les més grans alabanses. La veritat es distingex per ser molt ficsa: l' error, en cambi, sol esser poc durader. Nax per a morir molt aviat; i si algunes vegades, revestirse de noves formes, conseguex allargar un xic sa vida, es per a caure altre volta en una agonia més decissiva que li produex finalment la mort. Aquesta es l' historia eterna del error. La veritat lluita sempre amb èczit contra sos enemics, passa triomfant d' una centuria a l' altre sens envellirse mai, perque la veritat, per més que rodin els segles, mai dexa d' esser veritat. Per axò hem dit que l' estabilitat del dogma y de la moral de la Religió catòlica, no sols no s' oposa a n' el progrés, sino qu' es una de les majors alabanses qu' es poden fer a favor de l' Esglesia Catòlica.

Am tot i axò, no es pot pas dir qu' el dogma i la moral hagin permanescut estacionaries. Deiem en l' últim nombre qu' els sers, després de formats, dexan de progressar essencialment pera donar lloc a n' el desentrotllament accidental; i aquesta segona classe de progrés es precisament el qu' es nota en el dogma i en la moral. Fruit ben visible d' axò n' es la ciencia anomenada Teologia, comensada victoriosament en els primers segles del Cristianisme per homes eminentíssims, i metodisada després per l' Àngel de les escoles, Sant Tomás de Aquino.

TOMÁS AUMALLÉ I PRAT.

SOBRE 'L MODERNISME EN L' ART

(Continuació)

I anem ara a examinar lo que motivá 'l Modernisme.

Fins a cert punt ja ho he dit: "l' afany de crear nou". L' esprit d' uns que sentien devoció irresistible per l' idea que ho admet tot i no podien avenirse amb uns procediments que lliguen per trevallar. El malagunyat Vayreda n' es un eczemple. Ell havia estudiat en la escola antiga d' Olot. El seu mestre quan veia pels carrers de la vila algún pintor dels que, comensant a trencar motllos vells, copiava 'l natural, com si 'l pobre home sentís un tró, s' esborronava i amagava 'ls dexebles perque no se *desmoralises-sin en tan perniciosos costums*, contra les que, deia, *s' hi oposaven la estética i 'l bon gust i tots els models de guix* de l' escola que segons ell, prous n' hi havia i de sobra per arribar a ser un artista. (?)

Mes, com el mètode arcàic de tan *zelòs mestre* no 'l sentia en Vayreda, no va fer mai res de bó fins que a Barcelona vegé a n' Alsina (qui fou el primer revolucionari a Espanya) i mes tart, tornant de Paris hon s' havia encès el foc de la insurrecció que enviava espurnes per tot arrèu. Llavors en Vayreda se sentí dins son medi i enamorat de la naturalesa se l lensá a les ecsposicions despreciant crítiques, i donant vert als de Barcelona; pro no 'l vert de taller, de cromo, que porta per taques, les fulles fetes ab tressos de tots cantons, sinó 'l vert fresc, eczuberant; la nota justa del camp, de la montanya de Camprodón, que no 's podien empassar els de la ciutat comtal, acostumats a vèurel brut i polsós com el dels arbres de la Rambla. I d' altres ne citaria d' artistes plens d' entusiasme que no 's volien subjectar als procediments rutinaris i de col·legi amb els que, trevallaven els que no podian separarse del dibux de làmina, dibux empresonat dins una xarxa per ombres.

D' allavors ens ve la revolució aquí, la que comensá al estranger. I aon podem trovar mes datos per acabar, es en els certàmens artístics, en les ecsposicions. En elles tingueren de lluitar els revolucionaris am tots els esforços que no se 'ls han reconegut sinó després de la mort. Millet n' es un

gran eczemple; en "L' Angelus" i "L' Abrevoir" un se sent conmogut per la grandiosa pau de la tarda que devalla sobre 'ls camps com una benedicció de Deu. I no obstant Millet, que sens fer art de saló, feu sentir i commoure tocant am sa paleta les notes mes tendres del cor, morí pobre, despreciat i amb el títul de boig que li donaven els que no 'l comprenien, perque fou el primer en trencar motllos vells, el primer qui no cercà en el paper assumptos per sos cuadros, sinó en el gran llibre de la Naturalesa, en la vida de pagès, en la pau dels camps, en la solitud de les vesprades, en l' ardent esclat del sol. Fou el qui trová belleses en tot, fins en els fems: en prova qu' es son mellor cuadro, "L' Angelus", un pagès i una pagesa que femen un camp, i resen al sentir l' angelus que toquen les campanes del llogaret qu' en l' oritzó s' ovira destacantse sobre un cel de posta. I pintà, be els fems, no feu la noia guapa ni vestida am sedes, pro creá un obra bella, plena de sentiment i poesia. Perxò va morir de fam. I com la llevor era sembrada, Millet tingué seguidors que continuaren sa obra, la que fa molts anys que dura, i s' ha anat complicant, perque també han anat sortint noves tendENCIES, que, totes han portat la pedreta a l' obra de reconstitució del temple de l' Art.

En les exposicions anyals del *Salón* veurem crèixer la *ideia* i desenrotllarse am pocs anys. Se conexen les primeres mostres de la verdadera revolució artística quan els *Combats* de Sergent lluitaven amb els *Pescadors* de Vidal, quan Neville tenia sos assumptos militars al costat dels cuadros de Deschamps i Detalle feia *pendant* am Carlier i sortí Pubis de Chavanes am sos plafons decoratius que sorprenien per el dibux estrany, la factura, el color i la composició. La lluita durá molt temps: les ideies crexien, els iniciats eren més i la nova corrent se 'n portava triumfanta tot un estol de joves decidits a trevallar per la causa del Art nou. I tant cresqué aquest art que dins el Palau dels Champs Elissées ja no hi cabia, ni s' hi trovava be perque pugnaba am l' antic i les obres se donaven bofetades, tant, que fou precís partir els camps, fer una selecció que dongués *ideia* clara d' un art i l' altre, i perxò 's creà la *Societat Nacional de Belles Arts*.

Ja tenim dos Salons: el dels antics i el dels *modernistes*,

dels revolucionaris que cercaven la vritat i la vida en els assumptos de la vida actual. En el nou Saló ja 's pot dir que desaparequeren els assumptos d' historia. En les parets de les noves sales no hi penjaven mostraris de trajos, ni maniquins am posicions teatrals i barbes de guardarropia. El nou Saló era el retrat de la naturalesa. Els cels hi eren transportats a grans pedassos, els arbres s' hi veien frescos l' aigua parexía que mullés, l' aire vibrava i els personatges se movien, eren coneguts, vestien al us del dia, am roba bruta, rebregada i no neta i planxada com els trets de l' historia dels temps de la *picó*. En el Saló nou, s' hi veia la vida, la eczuberancia, el sentiment, la poesia bella i senzilla; en el vell Saló la vida de *bastidors*, falsa, sense sentiment e inspirada en la poesia que axorda i no parla al cor. En el nou Saló sortiren Aubert, Sain, Perret, L'Hermitte, Edelfort, Casas, Beraud, Point i Dangan-Buverert, i s' hi veien cuadros com *Maria de Magdala*, *Eurich Satié*, *La Magdalena á casa 'ls fariseus* i les costúms de "Bretanya" que tant admirablement hi trasladava Breton.

BERGA I BOADA.

(A continuar).

FIDELITAT...

Deya á un pi centenari una ridorta:

— *Avuy que nous joyells la primavera 'ns portu,
contemse á cau d' aurella antichs amors;
l' abrassada que 'ns dem, siga més forta;
corònam ab tás brancas, jo t' guarniré ab mas flors.—*

Y'l pi li responia:

— *Jo sempre t' aymaré, ridorta mia;
jo sempre t' aymaré,
y fins quan morta restes y esfullada,
te guardaré abrassada
y á cap altra ridorta abrassaré.—*

*Mes, mori la ridorta á l' hivernada,
d' alegria de veures estimada;
y encare un any no feya qu' era morta,
que 'l centenari pi de la encontrada
abrassava amorós altra ridorta.*

JAUME BOFILL y MATAS

HARMONIES MATINALS

Veus-aquí qu' un raig de sol, entrant de gairell pel finestró mitj overt, va anar escorrentse, escorrentse, i topant amb un llitet de ferro on dormien dos criaturetes de pocs anys, pujá amunt, amunt, calmós i silenciós fins a besarlosi les closes parpelles. Ells van obrir sos ulls puríssims, se miraren somrisents, i traient de sota la flassada llurs manetes, entrallassaren els ditets, molsuts, capsats per ungles microscópiques, jugant alhora amb aquell bon amic que 'ls despertava.

I el raig enlluernador relliscava sobre les vellutoses galtes; transparentava les mans blanques com magnòlies; tafanejava per dintre les rielleres boquetes, il-luminant els llavis frescos i les dents petites, arrengherades amb admirable simetria; s' enredava per entre els rossos cabells que 'ls hi queien sobre el front com flocs de seda, i llampegava en el negre espill de ses conveceses nines.

Lo més bonic del món hi era en aquell reconet de pis: semblava vèureshi allí apilonat sobre plecs de setí, fulles de rosa, burró d' aucell, flors de lliri, branquetes de coral, tornassolades perles, irisacions diamantines, lluíssors de topaci; i tot envolcallat per una polsina dorada dintre la qual se bellugaven aquells tons, produint un esclat de reflexos i matisos mai somiats, de una finura incomparable. I d' entre mitj de tot axò, ne surtia un xarrotetj alegre i una música de rialles de transparència infinita, com notes d' arpes cèliques que vibressin dintre una atmòsfera de joia i de innocència.

Mentres tant a l'altre part de casa s'hi sentia la veu carinyosa de la mare que poetisava sos quefers, entonant una cansó plena de dolcesa. Era una melodia estranya; tenia notes alegres dites al compás de melangia; era com una queixa al destí per ses impensades traidories; era com un gemec d'amor immens; a voltes fins semblava una pregaria sortida d'un cor ple de temensa en el pervindre, que suplicava a un ser poderós que no destruís aquella felicitat que reia en el reconet d'aquell cuarto blanc ple de la llum hermosa del sol.

PRUDENCI BERTRANA.

¡ MELANGIA!

*Com aucella esgarriada
per l'espai,
la meua ànima endolada
no trob may
un lloc per ésser segura.
Ab afany
cerca sempre la ventura
¡desengany!
Lo meu cor se neguiteja
sens consol,
dels demés la ditxa enveja
ab condol!
Res minva la meua pena,
res del món,
la tristura que l'omplena
may se fón;*

*son neguit no passa prompte
may s'en vá,
ni del temps en te ja comte:
¡tant ne fá!
No es com boyra passatjera
aquest mal
no es tardor, ui es primavera
¡sempre igual!
.....
.....
.....
Es un arbre de brancada,
ferm i vell,
¡ni tempesta ni ventada
pot ab ell!*

RAMÓN M.ª BOLÓS,

Barcelona, Jané, 1902.

TRES DIES DE PRESÓ. — IMPRESIONS I RECORTS.

Alguns dels nostres companys ancara dormien; nosaltres estavem desperts ja feia una bona estona. En la quietut de la matinada, escoltavem les remors del dia que 's desvetllava, el segón de nostre empresonament.

La campana de l' esglesia veina tocava a missa; de tant en tant sentíem el trepitj d' algú que devia passar depressa pel carrer, ensemps que les veus dels soldats del cos de guardia; tot alló ens parlava de llibertat, de sers que gaudien l' aire lliure. Foscos, tancats allí dintre, ofegantnos de calor, perque dormiem tots plegats en la metexa celda, varem sentir enveja dels que a fora, en el carrer, rebien les fredes besades d' aquella matinada de janer, que devia apuntar entre boires que després esquexaria un raig de sol axerit pera ensenyar un cel blau vessant d' alegria.

El grinyolar d' una rexa que s' obria va fernos parar esment; en sentirem una altra, i tot seguit fressa de claus que anaven girant panys; era el vigilant de nit que venia a despertar als presos i obrils' hi la porta. Poc a poc anava crexent la fressa i els passos del vigilant se sentien clarament; nosaltres fins conteníem la respiració per a fruit mes bé d' aquella impresió tan suggestiva com desconeguda.

Ens va arribar el torn; una clau se ficà dintre 'l pany, girà am forsa, el forrellat va correr amb un gemec de rovell i la porta va obrirse am pausa, per a dexarnos passar per breus moments els febles raigs de llum d' un fanalet d' oli que vergonyosament arribaren a ferir nostres ulls; al cap de poca estona tornávem a quedar a les fosques, mentres la fressa de claus y panys s' allunyava rápidament.

No poguérem pas contenir més el silenci, un al altre varem cridarnos á la vegada per a trasmetrens l' efecte que 'ns havia fet aquell despertar tan estrany, i la quietut de avans va tornarse xerradissa en el acte, perque no tothom dormia, sino que callávem, per no gosar ningú ser el primer en rompre la calma del dematí.

* * *

Acabaven de passar llista als presos, de lo que nosaltres estavem dispensats, quan va entrar a la celda el prè que,

desde la nostra entrada a la presó, fou designat per a servirnos.

Ancara érem al llit, i com que la taula i les cadires que apilonárem devant de la finestra, per a poguer parar els catres am mes facilitat, privaven d'acostars' hi per a obrir els finestrons, seguíem sens tenir altre claror que la llum que atravessava per les escletxes.

El pres es disposava a entrar en funcions, a portarnos aigua per a rentarnos, a encarregar l'esmorzá, i a demanar que desitjavem, quan li pregarem que 'ns digués quin delicte l'havia portat entre rexes.

Com tots el presos, va respóndrens que no havia fet res de mal.

—¿Doncs perque vos tenen aquí? li diguerem.

I l'home s'oferí a contarnos fil per randa alló qu'ell ne deia una bona obra, perque va treure un dolent del mon i si cent vegades li tornés a passar el cas, altres tantes ho faria.

A mitja llum com ens trobavem, la figura d'aquell home tenia quelcóm de sinistra i trágica, ensemps que una certa simpatía que inspirava ens la feia atractívola. Després d'encendre la pipa, tirarse la boina que portava una mica endarrera i apartarse de sobre la boca l'espés bigoti que li queia esllanguit, ens contá pam a pam com havia mort a un home en una baralla; am tanta naturalitat ho explicava que 'ns creiem tenir allí metex a amdós lluitadors. El pres es movía i accionava com si s'estés barallant; al dirnos que 'l seu enemic se li tirá al dessobre per l'esquena i amb una pedra li apunyegava el cap i les espatlles, s'ajupí i butxaquejava com si busqués el gabinet que llavors va servirli pera defensarse; i ajupit ancara, donava cops de bras enlaire com punxant i ferint, fins que s'axecá dret, amb els brassos estirats endarrera, closos els punys, el pit enfora, esparverat l'esguart i contretes les faccions; i tot fitant a terra com si vegés el cadavre a sos peus, ens pintava la sancnanta escena, la sanc que brollava de les entranyes del mort—com si fossin un surtidor,—deia, i que li tacá les mans i els brassos quan abrahonats tots dos, ell li enfonzava el ganivet al ventre pera treurese 'l de sobre.....

El pres s'assentá com si estés fadigat i tots nosaltres callavem, corpresos, com si haguéssim sigut testimoni del desenllás d'aquella lluita imaginaria.

* * *

Entratant la gent de la presó matava el temps cantant, cantant aquelles cançons tan típiques d'aquestes cases.

—¿I vòstés no saben cantar?—va preguntarnos el pres.

—Prou que 'n sabem,—i li ferem sentir un enfilall de cançons populars catalanes, corejades a tres veus.

—¡Sembla un orga!—deia el pobre home acostumat a sentir els cants cridaners i xavacans dels presos.—Més, més, un altra, afegia quan paravem.

Acabarem am “L' Emigrant” la melangiosa cansó del que marxa de la pátria; nosaltres la deiem am tota l' ànima:

¡Dolsa Catalunya—patria del meu cor;—quan de tu s' allunya,—d' anyoransa 's mor!

I el pres no tenia paraules per alabarnos; o de tant que li agradava, o perque impresionat fonament li feiem recordar l' adeu que degué donar a son poble nadiu, quan l' empresonaren per el crim que penava entre aquelles rexes.

s. i R. MASÓ i VALENTÍ.

MAR BRAVA

*Tot es quiet menys la mar que am forsa brama
empesa pel mestral qu' assedegat d' amor
trena am valent follia els rulls de les onades,
i les infla i desinfla a impuls dels seus petons.*

*Al lluny en l' horitzó la celistia es boirosa,
i l' esplanada—del mar cendrosa
s' axeca en remolins,
i unes ones cavalquen triturantse;
i d' altres rabioses, superbes, enlairantse,
promte clouen ses crestes ufanoses
i rodolen als abims.*

*I se n' axequen d' altres qu' al gran cel desafien
tot recordant ancara els besos del mestral;
mes la terra els fa por i humiliantse,
llensol de blanca escuma estenen pel sorral.*

RAFEL GAY.

L' ART A GIRONA

La nota artística de la quinzena l' ha donada aquesta vegada el nostre volgut company en Prudenci Bertrana, que no per ser *de casa*, dexarem de tractarlo am l' imparcialitat que acostumem en aquestes notes de crítica.

Dels dos cuadros que ha esposat en Bertrana en l' establiment dels Successors d' en Cassá, ens agrada més el paisatge; es un aigua mox molt ben entonat, i d' una justesa de color qu' enamora; la perspectiva inmillorable; llástima que 'l primer terme sigui una mica fals i amanerat, potser per defecte de composició en l' assumpto del cuadro.

El retrato respira vida com tots els de son autor; el cap i les carns de la cara tractades am molta naturalitat, contrastan amb el vestit, que 'ns resulta una nota massa llampant que no afavorex el conjunt; no podem dir res de la semblansa perque no conexem l' originl, pero donats els antecedents del pintor, ja 'ns atrevim a dir que deu ser exacta.

Podriem transcriure en obsequi al nostre amic els favorables judicis de la premsa diaria local sobre els seus cuadros, es a dir, d' un diari, perque a n' els altres axó de l' art de la pintura no 'ls hi fa pas posar cap pedra al fetxe; ja es altre cosa si 's tracta de cartells de toros; llavors tot es desferse amb elogis sobre llurs qualitats artístiques. Ells pensarán que sobre gustos no hi ha res escrit, i nosaltres direm alló dels castellans: *no se hizo la miel para la boca del asno*.

DESDE BARCELONA

L' aconteixement qu' encare tots plorèm, la mort del malaguanyat Bartomeu Robert ha estat el tema dominant d' aquèts dies. La manifestació de dol que 's réalizà quant ses despulles fóren portades al lloch sagrat, fou imponenta mostra de lo que aquêt poble renaixent l' admiraba y l' enaltía, y mes que rès fou una gran promesa, un gran presagi pera 'l previndre d' aquêt poble mateix, puig lo mes eloqüent, respecte a la volada qu' un poble pot empendre, allà hont es diu mellor es sens dubte al peu de la tomba de sos hèroes o de sos apòstols.

I ja que d' aquèts parlèm es precis que convinguèm desseguida en que també es tema dominant arreu lo referent a la malaltia del gran Verdager; aqueixa sembla que decau un xich, lo que 'ns fà creure en un restabliment de la salut del gran malalt, no llunyà. A aquêt propòsit are sembla que và a arreglarse definitivament lo referent a l' estat pecuniari de Mossèn Cinto, am lo que posarà una gran joya mes a son edifici la Catalunya. El llibre de Verdager "Flors de María" apareixerà segurament a últims de la senmana entrant, y serà llegit en part a l' Atenèu Barcelonés per en Busquets y Punset y 'l notable predicador Mossèn Estebanell. Y parlant d' en Busquets y Punset y de aquest Atenèu haig de fé esmént de la darrera sessió que hi donà "Art y Pa-

tria" en quina s'hi donà a conèixer "Lo Fossar de Sau" del darrer amb música d' en Joseph Masó y Goula. Aquèsta ovreta, presentada per n' Antoni Bori y Fontestà, es fresca, té un llenguatge altament atractiu y respira tot' ella la poesia montanyenca a que son autor nos té acostumats. Amb tot y 'sser ovra pel teatre y que per tant necessita 'sser posada a les taules pera ésser coneguda ben bé, agradà molt Sa música es escayenta, demunt de tot en el Preludi; en els goigs que s'hi canten també té tot el caràcter. Una sessió ben bé suggestiva en resúm.

Y deixant apart lo referent al moviment polític y social y demés y a les manifestacions musicals bastant nombroses y a alguna pictorica, anèm per' acabar, a les novetats literaries.

Es una d' elles "Leyendas de Amor" la darrera ovra de Pompeyus Gener en que s'hi corroborèn les dots literaries que posseheix l' eminent autor de "La Mort y el Diable". Després segueix "En Misèria" hermós poëmet de n' Apeles Mestres, que, com diu molt bé un crítich conegut, es com una balada de les que Mestres ha escrit, amplificada.

Y per últim s'ha publicat la conferencia llegida en part al mateix Atenèu, per Mossèn Salvador Bové, "La Filosofia Nacional de Catalunya". El moviment de les revistes es interessant y s' anuncia pel primer del vinent Maig, la publicació am refórmes de *La Renaixensa*.

E. DE LLUPIÀ.

22 d' avril de 1902.

ESPIGOLANT. -- CRÓNICA

Honrem la nostra modesta revista en el nombre present, am la publicació de una bella poesia inèdita de Mossèn Jacinto Verdagner; desde aquestes planes remerciem al gran poeta la distinció de que 'ns ha fet objecte.

En el nombre vinent donarem a conèixer un fragment de "Lo Fossar de Sau" del conegut escriptor n' A. Busquets i Punset, quin fragment ens ha enviat son autor.

També a n' en Busquets donem les mes corals mercés per sa deferència en vers la nostra revista.

Gracies a Deu, va acentuarse notablement la millora iniciada desde fa alguns dies, i per tothom tan desitjada, en la malaltia de l' eminent poeta Mossèn Jacinto Verdagner.

Es digne de lloansa l' acort pres per l' Ajuntament de Barcelona, pera subvencionar els gastos que pugui ocasionar sa malaltia.

La literatura i l' art s' han bellugat ecstraordinariament en la nostra capital durant la quinzena passada

En el *Círcol Católich d' Obrers*, s' organisà una festa literaria-musi-

cal en que's llegiren escullides poesies i discursos; la part musical estigué a regular altura, especialment en la inspirada *Cansó* del mestre Oliva, cantada admirablement per nostre amic en J. Roquet, com sapiqué apreciar el públic qu' omplia el local de gom a gom. Es una llástima que a funcions d' aquesta mena se 'ls dongui un caràcter marcadament oficial. Crèguin-nos els senyors organitzadors; ja es una mica estantís alló de considerar el *habla de Cervantes* com a llengua mestra.

Amb entusiasm s' ha comensat una subscripció per a la creació d' un monument que perpetúi la memoria del gran patrici i eminent metje Dr. Robert. Actualment pugen a unes quantes mils pesetes les quantitats recullides.

Hem rebut entre altres periòdics *¡Cucut!*, quins dos ultims nombres resulten escullidíssims; el primer està endressat a la memoria del doctor Robert (a c. s.) i el segon conté una auca dibuxada am molta sal; *Auba*, que publica un gros nombre am retrats caricaturescos d' autors catalans i treballs literaris de joves intel·lectuals, i *La Veu del Montserrat*, que conté belles composicions per a honrar el jubileu del Sant Pare.

La diada de Sant Jordi fou celebrada per els Gironins.

La Confraria de Sant Jordi honrá a son patró amb una lluida missa i comunió general am plática preparatoria que pronunciá am la elocuencia que acostuma, son pabordre president Dr. Oms.

A la vesprada tingué lloc en el Centre Moral una vetllada literaria-musical, alternant amb escullides pessas de concert a càrrec dels mestres de piano i violoncel·lo Srs. Oliva y Sobrequés, la lectura de patriòtiques poesies i articles literaris. Mossèn Viver feu el discurs de presentació i en Botet i Sisó doná les mercés en un patriòtic i hermós parlament. Tothom fou molt aplaudit.

Per últim en Vilaseca tancá la vetllada am la representació del monòlec d' en Guimerá "Mestre Olaguer", que fou rebut am forts picaments de mans.

Axis que fou acabada la festa patriòtica, el public entoná els Segadors.

Avui la Confraria honrará a son patró amb un solemne ofici i una funció relligiosa predicant Mossèn Frederic Clascar.

REVISTA DE REVISTES.

Præco Latinus, es el títol d' una revista llatina mensual que se publica á Filadelfia (Estats Units) ab el laudable propòsit de divulgar el conexement de la llengua llatina é inculcarla com á llengua universal de totes las Nacions civilisades, segons se consigna en l' escayenta portada de cada número.

Aquí, á Espanya, el llatí es cada dia menos conreuat, y tot sovint menys preuat com á cosa *clerical* que nostres flamants lliberals no han

de trigar en esborrar del tot dels estudis *oficials* del Estat; però entre 'ls pobles de rassa no llatina es tan estimat y estudiat com ho acreditan les Universitats d' Alemanya y Nort d' Amèrica que, malgrat d' esser protestants dedican 4 y 5 cursos al estudi de la llengua de l' Iglesia Catòlica. Així ja no es tan estrany que allí naxin y s' arrelin revistes tan importants com el *Præco*, que compta ja vuyt anys d' existència, y que en ses 24 planes, d' impressió esmeradíssima y ab fins grabats adornades, s' ocupa de sucesos literaris, polítics é industrials ab el matex garbo y competencia ab que comenta una á una les immortals produccions dels clàssichs romans. Entre altres anuncis industrials que inserta en sas vuyt planes de cobertes n' hi ha un que posa de relleu la admirable activitat y talent práctic de la rassa anglo-saxona. Han aplicat el fonògraf á l' ensenyansa de la llengua llatina, y per 20 ó 25 pesetes venen unes *Machinæ locutrices*, que recitan textos de César, Virgili, Ciceró, Ovidi, etc., interessant axis la curiositat dels alumnes y fent agradables les classes de llatí que entre nosaltres, gracies al sistema rutinari que impera, tan mals ratos fan passar als pobres petits que les frequentan. Los textos se cambian, cambian los *Memoracla* ó cilindres que valen 2'50 pesetas cada un.

Pero no es sols axó lo que fá simpática é interessant á la revista citada. En casi cada número s' ocupa de Catalunya y de ses aspiracions autonòmiques, de la seva llengua, de la seva historia y de la seva personalitat política ab tanta exactitut i justessa, ab tant conexement de causa, que ben contents estariam que tots los que se diuen catalanistes tinguessin de nostres coses idees tan clares y exactes.

Vegis sinó lo que en un dels últims números, al comentar el Colòqui 62 de Maturini Corderii, afirma parlant d' Espanya: "Catalunya, poble antich, entre els de rassa llatina el mes pròxim als romans, y superior a'ls demes (d' Espanya) en ingeni, industria y habilitat. Per la llengua se diferencian dels Castellans, pero per aquets odiats, son gravement perseguits y vexats, d' ahont resultan disensions y esvalots y una casi contínua perturbació dels assumptos interiors." ¡ Oh si tots els fills de nostre terra tinguessin tan clara idea de la cuestió catalana! ¡ Quants encare tenen encasquetat lo del *dialecto* catalá y les *provincies* d' Espanya!

—*Revista Luliana*.—En l' últim número d' aquesta interesant publicació hi hem vist un petit fragment de la tan celebrada Conferencia que l' entussiaسته aymador de les glories científiques de Catalunya, Mossen Bové, doná á "L' Ateneo Barcelonés" el 18 del mes passat sobre el tema: *La Filosofia Nacional de Catalunya*.

De tan important trevall, del que s' está acabant numerosa tirada especial, nos ocuparem ab la deguda extensió després d' haverlo llegit tot, pero per lo poch que n' hem vist y donada l' especial competencia del eruditíssim conferenciant en tot lo referent als pensadors de nostre terra, ja podem assegurar que satisfará completament als mes exigents si buscan la veritat y no se dexan portar de preocupacions y prejudicis.

La tésis del docte M. Bové semblará atrevida y exagerada, per no

dir falsa, als que no han vist mes filosofia que la continguda en llur autor de text, extranger y sistemátich no poques vegades; però á nosaltres no nos sorprén gens ni mica, perque sempre nos ha semblat que la Nació que te llengua, costums y legislació propias, havia també de tenir una concepció filosófica propia, característica, conforme á la seve especial manera de ser. Tant es axís que l' any passat se nos havia ocurregut escriure alguna cosa sobre la filosofia catalana, y no ho ferem perque per empendrer semblant tasca y esvahir les oposades opinions, filles de la rutina, se necessitan els conexements del doctor Bové. Per axó desde aquestes planes li enviem doble enhorabona, una per son trevall considerat en sí, altre per haver donat forma concreta á lo que nosaltres sols borrosament y en confús haviam concebut.—P. y B.

NOSTRE FOLLETÍ

Al nombre vinent comensarem la publicació en forma de folletí d' un poema inèdit en prosa i en divuit capítols, degut a la ploma de l' original escriptor en Xavier Viura' titolat:

L' AMOR DELS SEPULCRES

Confiam que 'l poema serà esperat am febre per tots els que conexen l' estil característic de l' esmentat i conegut escriptor.

VIDA

PUBLICACIÓ QUINZENAL
DE LITERATURA I ART

Sortirà el segon i el quart diumenge de cada mes

Preu de subscripció. Mitj any, 2'50 Pts. Se paga per avensat

NÚMERO SOLT 20 CENTIMS

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: ESCOLA PIA, 6

SE VEN A GIRONA —En les llibreteries de J. Franquet i F. Geli i Administració d' aquet periòdic.

A BARCELONA.—En la llibreteria de A. Verdaguer, "L' Avenç", "L' Arxiu", i Kioske "El Sol".